

Minden, amit a lóversenyről tudni akarsz

(vagy, hogy pontosabb legyek, inkább, ami eszembe jut róla)

Galopp

A fogadóirodák kínálatában galoppal találkozhatsz, ennek is két ágával. A népszerűbbek, ismertebbek a „flat” versenyek, de a briteknél, íreknél legalább akkora hagyománya van a „jump” futamoknak (National Hunt Racing) is.

Flat

A flat szezon a briteknél a Lincoln Handicap-el kezdődik Doncaster-ben, március végén, vagy április elején és szintén Doncaster-ben ér véget a November Handicap-el, november elején. Van egy téli All-Weather szezon is, így a flat futamok szerelmesei nem maradnak versenyek nélkül a hidegben sem. Télen futnak az Egyesült Arab Emírségekben, ekkor rendezik a Dubai World Cup-ot is. A flat futamokon rajtgépből indulnak a lovak, semmilyen akadály nem nehezíti a futásukat. A rövidtávú versenyeket, akár 1 mérföldig is, többnyire egyenes pályákon futják, a mérföldnél hosszabbakat többnyire oválison, de lehet találni egészen érdekes helyszíneket is. Ha részletesebben érdekel, akkor a pályákról például itt találhatsz leírást, a formájukkal együtt: <http://www.racinguk.com/racecourses>

Flat verseny Curragh-ban, az Irish Derby napján

Jump

A jump szezon elvileg egész éves esemény, a briteknél Sandown parkban a Gold Cup Meeting (április végén szokták megrendezni) utolsó napját követő napon kezdődik és tart a következő évben a fesztivál utolsó napjáig. Azért írtam, hogy elvileg, mert a gyakorlatban április végén a legtöbb jump ló elmegy „szabadságra”, a nyári időszakban kiemelt futamot is csak elvétve találni, majd valamikor október végén, november elején indul be újra a gépezet. Itt nincs rajtgép, és a zárt, legtöbbször itt is ovális pályán, különféle akadályokon kell átjutniuk a lovaknak. Ezek alapján kétféle típust különböztetünk meg: gát és akadályversenyeket. A gátversenyeken (hurdle) kisebb, azonos nagyságú akadályokat kell átugratni, míg az akadályversenyeken (chase vagy steeplechase) nehezebb a feladat, brutális sövényekkel, vizes-árkokkal nehezítik a lovak életét.

Gátverseny Bangor-ban

Kor

Flat futamokon kétévesen kezdenek versenyezni, jump futamoknál egy évvel később, 3 évesen. Nem a tényleges születési időt nézik, hanem az évjáratot. Tehát ha a ló mondjuk 2015-ben született, teljesen mindegy, hogy januárban, vagy épp szeptemberben, akkor először 2017-ben állhat rajthoz a kétévesek között. Flat-en nem ritka, hogy egy-egy sikeres lovat már háromévesen „nyugdíjaznak” és megy a tenyésztésbe, de akár 8-9 évesen is rajthoz állhatnak. Ez fölött azért már ritkábban találkozni velük versenyeken, nem úgy a jump futamoknál, ahol néhány évvel később kezdik és tovább űzik a sportot.

Táv

A legrövidebb táv 5 furlong, a leghosszabb akár 4 mérföld is lehet. Flat-en a futamok túlnyomó többségét 5 furlongtól 2 mérföldig futják, jump-on 2 mérföldes vagy annál hosszabb versenyeket rendeznek. A mértékegységeket szinte mindenhol angolszász mértékegységben fogod megtalálni, én is ezeket használom az elemzéseimben.

1 mérföld = 8 furlong = 1600 méter

1 furlong = 220 yard = 200 méter

1 yard pedig kb. 0,91 méter

Képességszám

Minden lónak van egy erőssége, képességszáma, OR (Official Rating amit a British Horseracing Authority, vagy röviden BHA hendikepperei határoznak meg), ami alapján megkapja majd a cipelt súly nagyságát, de külön pontoz és értékel a Timeform, a RacingPost, a TopSpeed is. 1 pont 1 fontnyi, vagyis kb fél kilónyi különbséget jelent súlyban a versenyen. Erről lesz még szó a futamtípusoknál.

Súly

A lovak egy meghatározott súlyt visznek a versenyen. Hogy ez pontosan mennyi, az sokmindentől függ. A futam típusától, a ló korától, nemétől, attól, hogy kap-e büntetést a korábbi győzelmeiért, de például az is számít, hogy ki lovagolja (apprentice zsokek súlykedvezményben részesülnek). A RacingPost-on a futam kártyájánál mindig pontosan feltüntetik, hogy miért mennyi büntetés-súlytöbblet, vagy épp kedvezmény jár. A súlyokat szintén angolszász mértékegységekben adják meg, stone-ban (st) és font-ban (pound – röviden lb).

1 font (lb) = kb 0,453 kg

1 stone (st) = 14 lb = 6,34 kg

A kártyákon így jelölik: 8-13, vagyis 8 stone és 13 font súlyt fog vinni a ló, ami 125 font, vagy 56,6 kiló.

Talaj

A versenyek többségét Európában fűvön rendezik (a jump futamok mindegyikét), de a briteknél és az íreknél vannak all-weather pályák is. Amerikában dirt-nek hívják. Ezek a pályák alkalmasak arra, hogy extrém, akár téli időjárás esetén is futni lehessen rajtuk. Itt a talajt speciális keverékek adják, ami homokból, gumikeverékből és a jó ég tudja még miből áll. Wolverhampton-ban tapeta van, Kempton, Lingfield, Southwell is AW borításúak, míg az íreknél Dundalk a fő téli helyszíne a flat versenyeknek.

A füves pályák állapotának hétféle fokozata van: hard, firm, good to firm, good, good to soft, soft és heavy. Hard-on én az utóbbi években már nem láttam futamot, de a nagyon lassú, vizes heavy pályákon is fennáll a lehetőség, hogy a helyszínt törlik. All-Weather-nél öt fokozat van: fast, standard to fast, standard, standard to slow, slow. Keresnem kéne, hogy itt mikor volt utoljára elhalasztott futam, nem jellemző, hogy „megfutamodnának” a rendezők.

Frankie Dettori a 2015-ös Epsom Derby győztes Golden Horn nyergében

Flat futamtípusok

Maiden stakes - A legtöbb ló a versenykarrierjét ezeken a futamokon kezdi, csak néhány kivételes telivér indul elsőre magasabb presztízsű versenyeken, de a tapasztalatlanság miatt náluk komoly kockázatot vállalnak a tulajdonosok. Ahogy a nevében is benne van, nyeretlenek csapnak össze egymással, vagyis addig nevezhet egy ló ilyen futamra, amíg meg nem nyerte első versenyét. Általában, ha 3 maiden után sem tudnak nyerni, a lovakat inkább kipróbálják hendikepeken.

Handicap (hendikep) – Szinte egy különálló világ, ahol minden ló a képességpontjai (OR) alapján kapja meg a szállított súlyt. A legjobb, ha mellékelek egy fotót, úgy könnyebb lesz megérteni.

<http://kepkezelo.com/images/gn3xjq18b69ho79b8n0r.jpg>

Kijelöltem sárgával 5 lovat. Látható, hogy mindegyiknek 65-ös az OR-je, vagyis papíron ugyanolyan erős képviselnek. Mivel mindegyiknek azonos az értékelése, ezért mindegyik azonos súlyt (9-7) fog vinni a futamban. Alattuk Ghost Train 62-es OR-t kapott, vagyis 3 ponttal gyengébb ló, mint az 5 riválisa, ezért ő 3 fonttal kevesebbel fog futni (9-4).

A lényeg, minél nagyobb értékelése van egy lónak a futamon belül, annál több súlyt fog cipelni. Kiegyenlítik az esélyeket, ezért van az, hogy a hendikep futamokon az oddsok is jóval kiegyenlítettebbek és sokkal ritkább az igazán nagy favorit, valamint a nagyon magas szorzókból is kevesebb van.

Az alacsonyabbra értékelt lovak általában hendikepeken indulnak el, miután nyertek maiden-en, vagy, ahogy már a maiden-eknél is írtam, ha nem tudnak nyerni, idővel akkor is itt végzik. Egyébként ezeket a futamokat, maiden-eket is beleértve Class2-től Class7-ig rangsorolják.

Conditions Stakes – kondíciós futam, ahol különböző feltételeknek kell megfelelni. Ez a kiemelt futamok előszobája, a jobb képességű, magasabbra értékelt lovakat indítják el rajtuk.

Kiemelt, nagyobb pénzdíjazású, jelentősebb versenyek - négy kategóriája van, ezekről írom az elemzéseimet. A Listed a belépőszint, az fölött jönnek rangsorban: Group3, Group2 és végül a legfelsőbb kategória, a Group1. Ezek mind Class1-esek. Group1-en belül vannak a „Klasszikusok”, ezek a legrégebbi hagyománnyal bíró, legnagyobb presztízsű versenyek, kizárólag hároméveseknek. Köztük van a Derby is, amiből minden országban csak 1 van (briteknél az Epsom Derby, íreknél az Irish Derby, vagy az amerikaiaknál a Kentucky Derby). Ha ezekről a klasszikusokról többet szeretnél tudni, elég megkeresni őket a 2015-ös előzeteseim között, mindegyikről elég részletesen írtam már.

Group futam rajtja az Egyesült Arab Emírségek-ben, Meydan-ban

Egyéb versenyek, futamtípusok

Claiming Stakes, Selling Stakes, Classified Stakes – ezek mind olyan futamok, amelyeknek megvannak a maguk szabályai, büntetései, legtöbbször hendikepes versenyzőket találni a rajtrácsokon.

Apprentice, amateur futamok – a fiatal, de profi zsokéknak és az amatőröknek is rendeznek külön versenyeket. A tapasztalatlan zsokék súlykedvezményeket kapnak, attól függően, mennyire kezdők még, hány versenyt nyertek eddig. Az amatőrök, mivel nem profi sportolókról van szó, nagyobb súlyokkal versenyeznek.

Novice Stakes – kétéveseknek rendezett komolyabb futamok, ahol olyan lovak is elindulhatnak, amelyek már nyertek versenyeket

Nursery Handicap – kétéveseknek rendezett hendikepes futamok

Heritage Handicap – a legmagasabb kategóriájú, nagy pénzdíjazású hendikepek

Jump futamtípusok

Hasonló kategóriák vannak itt is, mint flat-en, de a flat-hez viszonyítva a lovak például magasabb súlyt visznek és valamivel bonyolultabb is a hierarchia. A lovakat először többnyire NHF futamokon indítják, aztán jöhetnek a gátversenyek, majd ezek után az akadályok.

A 2015-ös Gold Cup mezőnye Sandown-ban (akadályverseny)

NHF (national hunt flat) – a belépő szint, mikor még akadályok sincsenek. Gyakorlatilag flat futam, csak épp nincs rajtgép.

Maiden hurdle – ugyanaz, mint a maiden flat, olyan lovaknak, amelyek korábban még nem nyertek gátversenyt

Novice Hurdle, novice chase – versenyek olyan újoncoknak, akik az adott szezon előtt még nem nyertek gát, vagy akadályversenyt. Az ilyen lovak aztán az egész szezonban novice-nak számítanak

Beginner Chase – gyakorlatilag maiden futam akadályversenyzőknek

Handicap Hurdle, Handicap Chase – szintén azonos a rendszerük a flat-es handicap-ekkel, a részleteket ott keresd

Kiemelt, nagyobb pénzdíjazású, jelentősebb versenyek

A kategóriák megegyeznek a flat-el, annyi különbséggel, hogy máshogy hívják őket. A Listed maradt, viszont Grade3, Grade2 és Grade1 van a Group-ok helyett. Érdekeség, hogy a kiemelt hendikepes jump futamoknak általában sokkal nagyobb a pénzdíjazása, mint akár a Grade1-eseknek. A Grand National-en például 2015-ben 1 millió fontot osztottak szét. Flat futamokon ez pont fordítva van.

Egyéb versenyek, futamtípusok

Juvenile Hurdle – fiatal, 3 esetleg 4 éves lovak csak a korosztályukkal versenyeznek

Conditional Handicap Hurdle, Amateur Handicap Hurdle – a National Hunt versenyeknél így (conditional jockey) hívják a fiatal zsokékat, de ezeknél a futamtípusoknál ugyanúgy rendeznek amatőröknek is versenyeket

Hunters Chase – akadályverseny amatőr zsokékkal és olyan lovaknak, amelyek voltak már vadászaton

Point-To-Point – fogadni ezekre nem lehet, de sok ló kezd ezen a jump karrierjét. Amatőr versenyek, nem zárt pályákon

Segédoldalak

Belinkelem, melyek azok az oldalak, amiket én elsősorban használok.

Az egyik a Timeform:

<https://www.timeform.com/horse-racing/race-passes/todays-races-and-results>

A másik pedig a Racingpost:

<http://www.racingpost.com/>

Ezek a weboldalak minden alapvető információt megtalálsz, amire szükséged lehet a futamok kielemezéséhez. Mindkét oldalnak van fizetős része, de az ingyenesen hozzáférhető adatok is bőven elegendőek lehetnek, egy kezdőnek mindenképpen.

Élő közvetítés

A nagyobb irodáknál mindenhol nézheted a futamot, miután fogadtál rá. A Betfair Sportsbook részlegénél ehhez elég 50 centes tétet feltenned (az exchange részlegénél, ha jól tudom 5 font lett a minimum). Lehet találni a neten is ingyenes élő közvetítéseket, de ezek elég sokat késnek, vagy elő is lehet fizetni a sportcsatornáknál. A közvetítési jogok több csatornánál vannak, mindegyiknek különböző pályákkal van szerződése. At The Races (ATR), Racing UK (RUK) és a nagyobb eseményeket, fesztiválokat a Channel 4 közvetíti.

Bangor-on-Dee – a gáton túl

Fogadási típusok, segítség a fogadáshoz

Tét – Legalapvetőbb fogadás, a győztesre fogadsz, és akkor nyersz, ha a lovad az első helyen ér célba. Vannak esetek, mikor az első kettő között nagyon szoros a verseny és a futam alatt volt akadályozás, feltartás, ilyenkor a bírók összeülnek, és szépen eldöntik, hogy lesz-e büntetés, vagy nem. Ebben az esetben változhat az eredmény. Nem olyan gyakori ez és ritkán változtatnak a végeredményen, de azért előfordul, volt már ilyen a cikkeimben is.

Hely – Arra fogadsz, hogy a ló az első kettő, három, vagy négy hely valamelyikén végez. Az, hogy mennyi hely fizet, a futók számától és a futam típusától is függ, meg persze a fogadóirodáktól. 5 és 7 induló esetén 2 hely, 8-tól felfelé 3 hely, extrém esetekben, magas létszámú hendikepeknél akár 4 hely is lehet fizető, sőt, vannak promóciók is, mikor akár az 5. hely is fizet. A Betfair Exchange egy kicsit más. Náluk más a szabályrendszer is. Az számít, hogy hány lovat írnak ki eredetileg (lásd fentebb a segédoldalaknál, runners: 8). 7 lóig 2 hely fizet, 8-tól felfelé 3 hely. Hendikepeknél 16 futótól felfelé 4 hely fizető. Miután kiírták a futók számát, teljesen mindegy, hogy utána visszalép egy ló, itt nem változik a fizető helyek száma. Tehát, ha eredetileg 8 induló volt, de egy órával futam előtt kiesnek ketten, mert az időjárás rosszabbra fordul, akkor is három hely lesz fizető, hiába, csak hatan futnak majd. Nem egy népszerű fogadási lehetőség egyébként, legtöbb irodánál hiába is keresed ezt az opciót, vagy ha van is, nagyon gyenge oddsokat kínálnak. Ha mégis ez mellett döntesz, csak a sporttőzsdéket ajánlom (Betfair, Betdaq).

Each-Way (EW) – Egy sokkal népszerűbb lehetőség, az előző kettő kombinációja. Vagyis, ha azt mondom 1 EW, akkor ugyanarra a lóra 1 egységgel fogadsz tétre és 1 egységgel helyezésre is. Ha a lovad nyer, akkor mindkét fogadásod nyer. Ha a lovad helyezést hoz, akkor a tétre kötött fogadásod elbukod, a helyre tett viszont bejön. Ha helyre megkapod legalább a kettes szorzót, akkor nullán vagy, ha helyre ennél magasabb, akkor profittal zársz. Ha a helyet sem hozza a lovad, bukod mindkét

fogadást. Ezt a típust olyan lovaknál érdemes használni, ahol már elég magas az odds helyre is. Fontos: nem fogod megtalálni külön ezt a fogadási típust egyetlen irodánál sem! A tétre kell rámenned és ott kell keresni, és ha ezt akarod választani, ki kell pipálnod. Példák arra, hogy hol keresd:

A Betfair Sportsbook-on kikeresed a lóversenyt (horse racing a fenti vízszintes sávban), megkeresed az adott futamot. Haydock, 15:00. Rigadin De Beauchene a favorit, akire jelenleg 4-es oddst adnak. Kattintás a szorzóra, jobbra megjelenik a fogadási szelvény. 10 euróért akarod megrakni. Ha csak tétre játszod, 10 eurót kockáztatsz, de ha kipipálsz az EW-t, 2*10 lesz belőle.

<http://kepkezelo.com/images/vjnp9zgsh9qel1lu1i5o.jpg>

Ugyanaz a Bet365-ön, itt magyarul. Balra a lóverseny alatt kikeresed a futamot. Ugyanaz a favorit, akire itt is 4-es oddst adnak. Kattintás az odds-ra, oldalt megjelenik a szelvény. Az EW magyarul GY/H lesz, és ezúttal is 2*10 eurót kockáztatsz.

<http://kepkezelo.com/images/i8xstk7x3re6deospliv.jpg>

Előfogadás (Ante post betting) – A nagyobb eseményekre akár már hónapokkal korábban kiadják az oddsokat. Olyan ez, mint például a Forma1-ben, ha év elején arra fogadsz, hogy ki lesz a világbajnok.

Egyéb – Az eddigieken kívül is vannak mindenféle fogadási lehetőségek. Olyanokkal találkozhatasz, mint a **top 2 finish** (vagy top 3), ahol az első kettő, három helyezettet kellene eltalálnod, **insurebet 2 places** (3 places), ahol második, harmadik hely esetén a téted visszajár, vagy a **winning margin**, melynél azt kéne eltalálnod, hogy mennyi hosszal fog nyerni az adott ló. Ezek a fogadási típusok már erősen fogadóiroda-függőek, én nem is használom őket.

Oddsok – Ha eddig kizárólag focira, teniszre, vagy más népszerűbb sportokra fogadtál, akkor az oddsoknál is újdonságok fognak várni, igyekszem érthetően fogalmazni, mert egy kezdőnek sok lehet egyszerre. A legtöbb bukméker délelőtt adja ki a szorzókat, egy-két kivétellel (mint például a Bet365), már előtte lévő nap, nagyobb eseményekre jó eséllyel még korábban. Innentől kezdve az oddsok őrült mozgásba kezdenek.

Befolyásolja őket például az, ha egy ló kiesik, márpedig ez gyakran megtörténik. Mindegyik indulónak van egy „piaci” részesedése (2-es oddsnak 50%, 10-esnek 10%), és ha egy ló végül nem fut, a többiekre csökken az odds. Ha egy 2-es favorit nem indul, akkor a többiekénél 6-osból lesz 3-as, a 4-esből 2-es szorzó és így tovább. Ez persze nem minden, mert a fogadók sokszor teljesen másképp gondolják az esélyeket. Így, ha elkezdenek fogadni egy lóra, akkor annál a felére is eshet az odds, 10-esből simán lehet 5-ös. Nem mindegy tehát, hogy mikor rakod meg a tétjeidet.

SP (Starting Price) és BSP (Betfair Starting Price) – Ahogy írtam, nagyon durva különbségek lehetnek a délelőtt kiadott oddsok között és a közvetlen futam előtt kínált szorzók között. A Starting Price-t (SP) az egész napos forgalomból számítják ki, csak akkor tudod meg, hogy ez valójában mekkora, mikor a lovak elindulnak a versenyen, tehát gyakorlatilag a fogadók által gondolt esélyeket tükrözi. Ez minden fogadóirodában egyforma, ahol ki tudod választani ezt az opciót, kivéve a Betfair-t. Különcök a sporttőzsdések, ők egy saját rendszert csináltak (BSP), amely legtöbbször jobb oddsokat kínál az SP-nél, még úgy is, hogy a Betfair jutalékot levonjuk a nyereményből. A segédoldalaknál a Timeform fotóimnál most értelmet nyerhet számodra, mik azok az oddsok, amiket ott láthatsz, az eredményeknél. Ha ez még nem lenne elég bonyolult, tovább is van.

BOG (Best odds guaranteed) – Vagy mégis mindegy, mikor teszed meg a tétet? A fogadóirodák többségénél megtalálható ez a speciális lehetőség, hogy garantálják számodra a legjobb szorzót. Mit is jelent ez a garancia? Lássunk egy példát: délben fogadsz a lovadra, 4-es oddson. A fogadók mással szimpatizálnak, ezért a te lovadra emelkedni kezd a szorzó, és felmegy, mondjuk 6-osra indulás előtt. Az SP tehát 6-os lesz, így a déli fogadás egy rossz döntés lett volna, de mivel garantálják a legjobb

oddsokat, ezért nem a 4-est kapod meg, hanem a 6-os SP-t. Magyarul, ha az SP magasabb, mint az általad korábban megrakott szorzó, akkor automatikusan az SP-t kapod meg. Ilyen egyszerű.

EW oddsok – Mivel helyre csak kevés iroda ad külön oddsokat, az Each-Way-nél meg ugye helyre is fogadsz, ezért valamiből ki kell, hogy okoskodják számodra a szorzót. Meg is teszik, még hozzá a tétre adott oddsból. Elég nyakatekert a számolás, de csak azért, mert az angolok törtekkel dolgoznak. Az EW-nél a helyre az „oddsot” ilyen formában fogod megtalálni: $3 \frac{1}{5}$, vagy $2 \frac{1}{4}$. Annyi a jelentése, hogy három hely fizet és $\frac{1}{5}$ oddsot adnak helyre. Tétre, a lóra 5-öst kínálnak, ehhez helyre 1,80-as oddsot fogsz kapni. Vagy tétre 5-ös, és ha két hely fizet, akkor az odds 2-es lesz helyre. Angol gondolkodásmód szerint egy 5-ös oddsnál 1 egységet kockáztatsz, hogy 4-et nyerj tisztán. 4-nek az $\frac{1}{5}$ -e 0,8, vagyis helyre 1-et fogsz kockáztatni, hogy nyerj 0,8-at. Így lesz belőle 1,80-as szorzó.

Nézzük egy oddschecker.com screenshotot. Ezen az oldalon az oddsokat lehet összehasonlítani az egyes fogadóirodákban. Látható, hogy melyek kínálnak BOG-ot (Best Odds Guaranteed), ahogy azt is, hogy mit adnak EW-re:

<http://kepkezelo.com/images/hruh24duiwixjjurtnvq.jpg>

Ha bármilyen kérdésed, esetleg javaslatod van, mivel lehetne bővíteni ezt az írást, nyugodtan keress meg, az elérhetőségeimet megtalálod a weboldalamon. Mivel mindent saját magamtól tanultam, ezért lehetnek hibák a szövegben. Ha ilyet találsz, ne tartsd magadban, feltétlenül közöld velem.

Köszönöm a figyelmedet, jó tippeket és az érték legyen velünk!

Secretariat

2015.12.30.